В десятиліття існування Т-ва Укр. Роб.-Фарм. Дім

СТАТТІ УЧНІВ ВИЩОГО ОСВІТНЬОГО КУРСУ, ЩО ВІДБУВАЄТЬСЯ ЗАРАЗ В ЦЕНТРАЛЬНОМУ БУДИНКУ У ВІННІПЕҐУ.

КОЛИСЬ, А ТЕПЕР.

Цего місяця орґанізовані українські робітники і фармері цілої Канади обходять 10-ту річницю існування своеї орґанізації ТУРФДім. Від великих індустріяльних міст до найглухіших закутин Канади, вони переняті одною думкою, одним бажанням.

І згадка, мимоволі, переноситься у ті часи, коли чимало з нас уважали ще себе вибраними, чистокровними потомками славних запорожців, що готові були "душу і тіло положити" за рідну неньку Україну, лише не розуміли, як це зробити. Замісць "душі і тіла" ми щедро "складали жертви" на "народні цілі": на делеґацію до Парижа, Український Червоний Хрест, Сироту Івася, національну оборону і т. п. Ми так переняті були тою дитячою вірою у пансько-патріотичне спасення України, що кожного дурисвіта уважали за спасителя неньки України. А було їх чимало.

Аж довідались ми з "народного часопису", що у Вінніпеґу появились якісь "большевики", такі страшні, що прямо годі повірити. Де-ж то — нашої України не признають, з Поляками і Жидами лучаться, Інтернаціонал якийсь заводять. І ми у нашій дитячій наївности чудувалися, як то люди могли аж так упасти і подоптати той наш ідеал святий.

Ми хотіли України, але не розуміли якої. Нам малювали її, як чисту, непорочну, многострадальну, що стогне у ярмі ворожім. "Спасайте Україну, визволяйте", казали нам пани, патріотичні провідники. Але як?.. Цего не казали, а самі ми не знали. І якої України ми хотіли, цего також не знали. Чи мала вона бути лише образом, вбраним за шкло, чи простір землі, чи народ, — цього не розбирали. А устрій державний який мав бути? Хто мав керувати життям тої України: пани чи робітники й селяни? Про такі речі гріх було подумати й питати. Адже у нас є передові мужі, народні діячі, доктори, пани, ґрафи, ще і один князь, і це до них належить.

Приїхав "професор" за пожичкою "національної оборони", а ми йому моментально шість сот доларів "пожичили", слова не кажучи.

А "большевиків", що завзято виступали проти таких річей, що радили подумати над тим, що робимо й кому на користь, ми готові були на кусні порвати за таку "нелюдяність". Визволення України — питання хвилі, а вони перешкаджають. Чудаки!

Але часи змінюються, — змінюються й люди. Десять років не такий довгий час, та яку силу досвіду, розчарувань та науки ми набрались.

Ми переконалися, що України не здобудемо, бо та Україна, на яку пани закусували зуби, є в руках українських робітників і селян. Ми зрозуміли, що нема чого допомагати панам здобувати втрачене панування на Україні, що нам треба боронити Радянську Україну від панських зазіхань. Позичка пропала, делеґація конференції не бачила, фонд "Червоного Хреста", якщо виходив поза границі Вінніпеґу, то — яко родовитий пан — встидався іти між бідаків, але оставався при панах. "Сирота Івась" помер.

Ми переконалися, що панам — нашим "народнім діячам" — настільки росходилося за Україну, наскільки це було в інтересі їх власної кишені. Ми навчилися, що Українці, як кожний інший нарід, є поділені на клясу пануючих і клясу працюючих; що любити Україну не значить упадати на коліна перед якимсь божеством, чи уявленим образом, але активно помагати працюючим України. Так само треба помагати всім іншим угнетеним і покривдженим у боротьбі за їхню кращу долю, бо визволення всіх поневолених залежить від їх обєднання проти спільного ворога, яким є міжнародній капіталізм. Треба боротися проти несправедливости і гнету, якими ми колись одушевлялись, думаючи тільки про панів і володарів. Ми зрозуміли, що неможливо є обернути колесо історії взад та завести старий суспільний порядок на Україні, що це дурниця і воно нам, працюючим, на шкоду, а не на користь.

Ми навчилися пізнавати світ та дивитись на все з точки погляду працюючих, і як працюючі — бути свідомими своєї кляси, та других освідомляти. В нас вже нема стремління до якогось абстрактного божественного ідеалу, але маємо ясно витичену мету до рівности й братерства, до волі всіх працюючих, угнетених, кривджених і визискуваних. Сьогодні ми горді з того, що Україна, разом з другими Радянськими Республіками, вказує світові шлях до кращого людського життя.

І це все завдяки нашій орґанізації Товариству Український Робітничо-Фармерський Дім.

Іван Гладун.

Члени Екз. Комітету Укр. Соц.- Дем. Партії, робітники редакції і друкарні "Робочого Народа", що з деякими іншими активнішими товаришами були ініціяторами заснования ТУРФДім (тоді Стоваришення Український Робітничий Дім) і побудования Українського Робітничого Дому у Вінніпеґу. З ліва на право: тт. Т. Кульчицький, Г. Яловеґа, А. Дзьола, П. Лотоцький, І. Зелез, Д. Лобай, М. Попович, Л. Никоряк і І. Навізівський.

ТУРФДІМ І ЖІНОЧА СЕКЦІЯ.

Зорґанізоване українське робітництво і фармерство в Канаді обходить цего місяця десяту річницю існування своеї сильної одинокої робітничо-фармерської орґанізації в Канаді — ТУРФДім. Яку працю виконала орґанізація ТУРФДім за цей короткий час свого існування, про це відомо українському загалові, і про це широко росписуватись — злишне.

За останніх 10 років ТУРФДім згуртувало в свої ряди тисячі членів і членкинь. По цілій широкій Канаді від моря до моря ТУРФДім має відділи й товариства, має свої інституції, в яких провадиться культурно-освітня праця.

Великий загал працюючих по всіх закутинах, по майнах, фабриках і фармах, читає свою робітничо-фармерську пресу: "У.Р.В.", "Ф. Ж.", "Робітницю" і "Світ Молоді".

ТУРФДім влаштовує Вищі Освітні Курси, які дають нам учителів і дірігентів. Засновано Драмспівгуртки, в яких гарно розвинулося робітниче мистецтво. За ініціятивою членства ТУРФДім зорґанізовано Жіночу Секцію, одиноку всекраєву орґанізацію українського трудового жіноцтва в Канаді. Пізніше почали з нашої орґанізації брати приклад українські патріоти, які все лають робітників, і собі почали орґанізувати жінок. Та хто сам власною працею не творить, але малпує за иншим, той нічого не створить, а хоч щось зробить, то воно буде штучне.

Коли наша орґанізація розпочала орґанізаційну працю серед жіноцтва, вона нізаким не малпувала. Вона бачила, що для добра робітничої справи треба орґанізувати жінок, треба дати їм спромогу вчитися, освідомлятися й ставати до боротьби за краще життя; треба виховувати матерей, бо від їхнього виховання залежить у великій мірі й виховання дітей. Навіть створення пізніше Секції Молоді треба вже завдячувати тому, що матері цеї молоді зрозуміли значіння орґанізації й післали до неї своїх дітей.

Нині наша Жіноча Секція, разом зі всім членством, святкує десятилітній ювілей ТУРФДім. Святкує масово, бо нині вона гуртує в своїх рядах тисячі свідомих робітниць і фармерок, що розуміють значіння орґанізаційного життя.

Тисячі робітниць і фармерок читають і поширюють робітничо-фармерську пресу. Орґаном Жіночої Секції є журнал "Робітниця", яка розходиться в 15 тисячах примірників місячно.

Коли ми заглянемо до нашого журналу "Робітниця", то побачимо поважні дописи наших товаришок, які дописують про робітничий рух з місцевостей.

Коли заглянемо в минувшину і пригадаємо ті часи, коли більшість наших товаришок були неграмотними, як вступали до орґанізації, а тепер вони вже й дописують до нашої преси, то ми, жінки-робітниці, зробили великий поступ. Всю науку й освіту, яку ми здобули в нашій орґанізації, ми завдячуємо одинокій нашій могутній орґанізації ТУРФДім!

Хай-же з днем десятої річниці ТУРФДім ще краще розвивається наша праця!

Хай живе Товариство Укр. Роб.-Фарм. Дім.

А. М.

ПРАВДИВИМ ШЛЯХОМ.

Дорогі Товариші й Товаришки!

З нагоди десятилітнього ювілею ТУРФДім, я хочу висловити те, що цій орґанізації прислугується.

Не хочеться вірити, коли подумаєш, що це тільки десятий рік, як почало свою працю ТУРФДім.

За десять літ своєї невпинної праці ТУРФДім дало можність відкрити завязані очі кільком тисячам робітників та робітниць. За такий короткий час праці збудовано кількадесять інституцій, в яких провадиться правдива наука, та виховується наша робітнича молодь. За 10 років тяжкої праці ТУРФДім дало поживний корм для ума десяткам тисяч робітників. В боротьбі за правду, воно освідомляє несвідомих людей та виводить їх на правдивий шлях.

Хіба це вже кінець десятьлітній праці? Ні, в його кінця немає і границь в його не знайдеш. При допомозі ТУРФДім з'орґанізовано Р.З.Т., яке сьогодня числить около сім тисяч членів. Р.З.Т. безупинно зростає тому, що воно дійсно є запомогове товариство. Тільки воно одне в Канаді, яке дійсно є створено для того, щоб прийти з допомогою свому членству.

При ТУРФДім створено Жіночу Секцію, як рівно-ж Секцію Молоді, які сьогодня ведуть успішно свою працю. А хіба не потрібно згадати про нашу пресу, яка розходиться в найдальші закутини Канади і яку всі робітники та фармері з захопленням читають? Вона зробила і робить найбільшу прислугу для українського робітництва і фармерства цілої Канади тому, що вона слідить за всіми подіями і висвітлює їх в правдивий спосіб.

Дальше треба згадати про це, що старанням ТУРФДім основано вже третій В.О.К. Два попередні дали багато учителів та працівників для робітничої кляси, як рівно-ж цей третій є заснований тому, що відчувалася потреба робітничих учителів. І це все є найбільшим свідком корисної праці ТУРФДім.

Сьогодня, ми сміло кажемо, що тільки одинока робітнича орґанізація вказує правдивий шлях робітникам і веде завзяту боротьбу за визволення його з капіталістичного гнету.

На закінчення я скажу від щирого серця: Слава і честь Товариству Український Робітничо-Фармерський Дім за його тяжку та щиру працю! Хай живуть його основателі та працівники!

І. Костан.

ОРҐАНІЗАЦІЙНЕ ЖИТТЯ У ВЕНКУВЕР.

Тисячі українських робітників фабрики, шахти та ріллі святкуватимуть 24. і 25. березня ц. р. десятилітні роковини існування своєї культурно-освітньої орґанізації ТУРФДім. Буде це, радше, маніфестація наших з'орґанізованих сил та підсумування наших десятилітніх здобутків. Українські свідомі робітники й робітниці святкуватимуть це свято не в такому розумінню, як це розуміють церковники, святкуючи свої "водосвятія"; бо ми вже повиростали зі всяких забобонів і розуміємо, що наші робітничі свята не на це святкуємо, щоби святити та чолом бити, але святкуємо їх тому, щоби підсумувати наші здобутки і показати їх иншим робітникам, та одночасно підбадьорити свої сили до дальшої та завзятішої праці на полі орґанізаційнім.

Венкуверські робітники й робітниці розуміють значіння цього свята, разом з нашим відділом ТУРФДім візьмуть в нему участь.

Українське робітництво на канадійському далекому заході зрозуміло значіння орґанізації. Ми знаємо, що тільки завдяки ТУРФДім маємо зараз найсильнішу, найбільш повчаючу та найчисленніше читану українську робітничо - фармерську пресу на американськім суходолі; знаємо, що в Діточих Школах при відділах ТУРФДім виховуються тисячі дітвори українських робітників і фармерів; знаємо, що в кожному відділі кується наука, клясове знання і ліквідується неграмотність; знаємо, що українська пісня і штука розповсюджується нашими драмспівгуртками по найглухіших закутинах Канади.

Наша орґанізація ТУРФДім виховала й дала нам цілий ряд товаришів і товаришок, які зараз беруть активну участь у трейд-юніях, а то й уміло ведуть в них перед. З цими нашими робітниками числяться робітники инших народностей і це поставило нас, Українців в Канаді, на рівні з иншими робітниками, що прибули з культурніших країн.

Що правда, в Канаді є ще й инші українські так звані виховавчі орґанізації, але вони дали українському загалові таких типів, яких треба ще меншого брата", робітника і фармера. Ці ворожі украці дали нам попів, адвокатів, ріжнородніх аґентів, політишенів, та инших фаховців на те, щоб вони жили нашою працею і дерли шкіру зі "свого меншого брата", робітника і фармера. Ці ворожі українським робітникам і фармерам орґанізації іґнорують всякий робітничий та фармерський поступ і ворожо відносяться до робітничо-фармерських орґанізацій, а свої культурно-освітні надбання маніфестують мордобиттями, брехнями, накидами на робітничі орґанізації. Для оборони визиску вони орґанізують українську молодь в бойскавтів. Та цим вони не спричинюються до піднесення культурного уріввя серед українського загалу в Канаді. Навпаки, їхня "наука" старається втримати українські працюючі маси далі в темноті й покорі до своїх панів. За цю свою службу одержують вони від панів капіталістів похвалу та грошеву піддержку на свої ґазети. Але й капіталісти з наймитами не дуже то числяться, тільки використовують їх для своїх особистих інтересів, а відтак ще й сміються з них. Українське робітництво зрозуміло прекрасно ціль і завдання цих "народніх діячів". Венкуверські робітники й робітниці згуртувалися численно коло орґанізації ТУРФДім і за три роки свого існування вони числом зросли з десяток на сотки. Навіть ті робітники й робітниці, що до орґанізації ТУРФДім не належать, не дають себе вже більше дурити панським аґентам, а до нашої орґанізації відносяться прихильно й час від часу помагають її матеріяльно.

Наші здобутки на культурно-освітньому полі за минулих 10 літ великі! Навіть наші вороги дивляться на них з подивом і час від часу ставлять нашу орґанізацію за взірець своїм ледво животіючим гурткам. У нас на заході лідери з ворожих таборів не мають попертя. Приїздили вони часом до Венкувер, але не скориставши з тої поїздки нічого, вони вертали туди, звідки приїхали. "Гостювали" в нас такі визначні "гості", як рутенський арцибіскуп Шептицький, міністер заграничних доларових справ Осип Назарук, Володимир Бачинський та багато инших "народніх діячів". Деякі з них раді були, що мали реторн-тикет, бо инакше прийшлося-б було їм вертати назад на колесах петлюрівської республіки.

Наша орґанізація у Венкувер чим раз то сильнішає та зростає. Говорити про здобутки нашої загальної орґанізації ми можемо більше, як про наші льокальні тому, що наш відділ ще тільки переживає третій рік свого існування. Але й за так короткий час ми зробили і придбали багато. Членство всіх наших братніх орґанізацій числить більш дві сотні членів і членкинь, Діточа Школа існує, драмспівгурток також в нас є і активно працює; площу під будову Укр. Роб. Дому ми купили й віримо, що ще таки цего року збудуємо свій Укр. Роб. Дім. Вороги наші казяться і завидують нашій орґанізації та її здобуткам; часом таки отверто й брешуть на нас, але робітники вже на їхній брехні розуміються і вона для нас є більш корисною, як шкідливою. Ми віримо, що в найблищих роках ТУРФДім зросте до такої орґанізаційної сили, що нашим ворогам не буде місця у Канаді між українським працюючим загалом. Але нам всім треба невпинно працювати в наших орґанізаціях. Ми повинні з кінцем першого десятиліття існування ТУРФДім і з початком надходячого приректи собі, що двайцятилітні роковини ми святкуватимем повною побідою не тільки над темнотою, але й над визиском! Хай майбутніх десять літ будуть тими роками, що принесуть волю всему працюючому народові!

О. Шолдра.

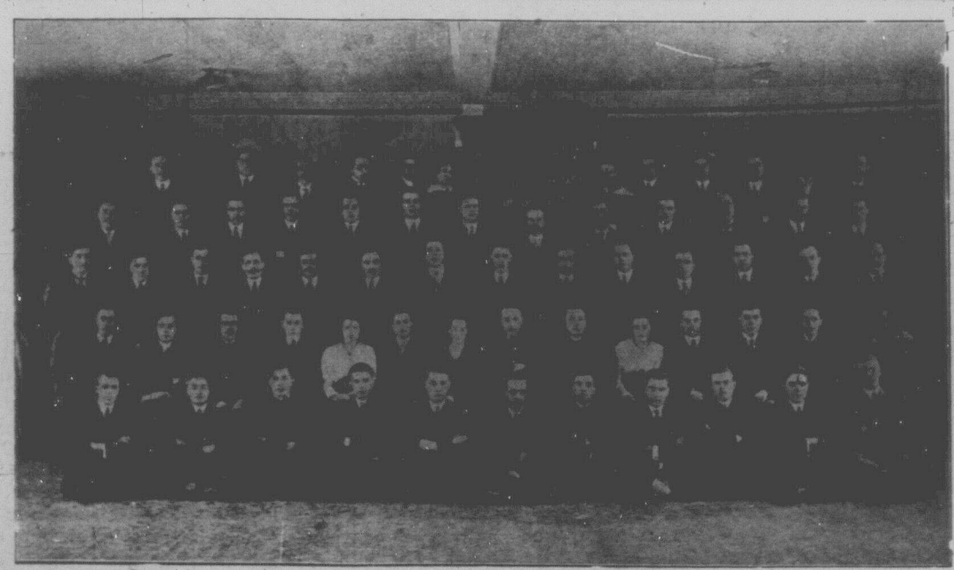

Відділ Української Соціял-Демократичної Партії у Вінніпеґу, що разом з Просвіто-Драматичним Товариством ім. В. Винниченка в 1918 році був основателем ТУРФДім (тоді Стов. Укр. Роб. Дім).

КЛИЧІ ДО ДЕСЯТИЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ ТУРФДІМ.

Культурно-мистецька галузь:

1. Змінити й підвищити якість драматичних і співацьких гуртків та мандолінових і инших орхестр.
2. Повести рішучу боротьбу не за скількість, але за якість представлень.
3. Робітничо - фармерську сцену перетворити в трибуну культурного виховання працюючих, усунувши з неї "ковбасу і чарку" і замінивши її справжніми творами, по можливости соціяльного й робітничо-побутового змісту.
4. Встановити всюди при відділах кімнати-читальні та бібліотеки.
5. Звернути пильнішу увагу на музичне виховання молоді.
6. Запровадити у відділах Секції Молоді здоровий спорт, фізичні вправи, плекати серед них одночасно любов до пролетарського мистецтва й освідомлювати її клясово.

Матеріяльна галузь:

1. Сплатити довг центрального будинку друкарні й школи В.О.К. у Вінніпеґу.
2. Сплатити довги будинків на місцях.
3. Зареґіструвати на домініяльну інкорпорацію ТУРФДім всі ті будинки, які до цего часу ще не зареґістровані.
4. Встановити сталий освітній фонд при Ц.В.К. ТУРФДім.
5. Забезпечити матеріяльно Вищий Освітній Курс, який зараз відбувається.